

Súd: Okresný súd Košice I
Spisová značka: 11P/139/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7117222974
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Denisa Novotná Mlinárčsiková
ECLI: ECLI:SK:OSKE1:2019:7117222974.6

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Košice I sudkyňou JUDr. Denisou Novotnou Mlinárčsikovou sudkyňou vo veci oprávnenej osoby M. F., nar. XX.X.XXXX, bytom L. X, E., zastúpená matkou A. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. a povinnej osoby Z. F., nar. X.X.XXXX, bytom C. X, E., zast. JUDr. Jana Bajuzíková, advokátka so sídlom Štefánikova 8, Michalovce, za účasti matky A. F., nar. XX.XX.XXXX, bytom L. X, E., zast. Mgr. Ivan Centko, advokát so sídlom Popradská 64/I, Košice, v konaní o zvýšenie výživného, zníženie výživného takto

rozhodol:

I. Zvyšuje výživné zo strany povinnej osoby/otca Z. F., nar. X.X.XXXX na oprávnenú osobu M. F., nar. XX.X.XXXX zo sumy 100 Eur mesačne na 150 Eur mesačne od 1.9.2018 do budúca, ktoré výživné je povinný platiť vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám oprávnenej osoby.

II. Dĺžné výživné za obdobie od 1.9.2018 do 31.3.2019 vo výške 350 Eur je povinná osoba povinná zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku k rukám oprávnenej osoby.

III. V prevyšujúcej časti návrh na zvýšenie výživného zamietam.

IV. Návrh na zníženie výživného zamietam.

V. Týmto rozsudkom mením rozsudok Okresného súdu Košice I sp. zn. 11P/78/2015 zo dňa 2.3.2016.

VI. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka A. F., nar. XX.XX.XXXX návrhom doručeným súdu dňa 12.10.2017 sa domáhala zvýšenia výživného zo strany otca pre mal. M. F., nar. XX.X.XXXX zo sumy 100 Eur mesačne na 200 Eur mesačne alebo ponecháva výšku výživného vo výške 100 Eur mesačne a nariaďuje otcovi podieľať sa 1/2 polovičným finančným podielom na každom študijnom výdavku maloletej od 1.9.2017 do budúca z dôvodu zmeny pomerov na strane maloletého dieťaťa.

2. Otec sa k podanému návrhu vyjadril písomným podaním doručeným súdu dňa 24.11.2017. S návrhom na zvýšenie výživného nesúhlasil a žiadal ho zamietnuť. Súčasne oznámil, že na Okresný súd Košice II podal návrh na zníženie výživného, ktoré bolo prijaté pod sp. zn. 43P/148/2017.

3. Kolízny opatrovník po prešetrení pomerov v rodine maloletého dieťaťa písomným podaním zo dňa 11.12.2017 vnímal zvýšenie výživného pre mal. M. v záujme maloletej. Poukázal na skutočnosť, že od posledného určenia výživného prešlo obdobie takmer troch rokov a počas tejto doby došlo k zmene pomerov na strane maloletej. Zároveň zdravotný stav dieťaťa ohľadne atopického ekzému si vyžadoval

zvýšené finančné výdaje. Odporučil pri určení výživného prihliadať na to kto z rodičov a v akej miere sa o dieťa stará a zabezpečuje bežné potreby.

4. Okresný súd Košice I uznesením zo dňa 23.2.2018 spojil na spoločné konanie veci vedené tunajším súdom pod sp. zn. 11P/8/2018 a sp. zn. 11P/139/2017 tak, že sú vedené pod sp. zn. 11P/139/2017.

5. V priebehu konania dňa XX.X.XXXX M. F. nadobudla plnoletosť a stala sa účastníčkou konania. K návrhu na zvýšenie výživného, ktorý bol podaný dňa 6.10.2017 sa pripojila a v plnom rozsahu s ním súhlasí.

6. Vyživovacia povinnosť bola naposledy upravená rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 11P/78/2015 zo dňa 2.3.2019 a to tak, že zvýšil výživné zo strany otca na mal. M. F., nar. XX.X.XXXX zo sumy 1.500 Sk na 100 Eur mesačne od 19.5.2015 do budúca. Dĺžné výživné za obdobie od 19.5.2015 do 29.2.2016 vo výške 3979,20 Eur bol otec povinný zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku.

7. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 23.4.2016.

8. V čase poslednej úpravy bola matka zamestnaná s príjmom vo výške 326 Eur mesačne. Výdavky mala v súvislosti s bývaním nájomné 170 Eur mesačne, SIPO 40 Eur mesačne, poisťka pre dcéru 20 Eur mesačne. Matka iné mimoriadne výdavky nemala. Matka inú vyživovaciu povinnosť nemala.

9. Mal. M. v čase poslednej úpravy navštevovala 8. ročník základnej školy, pričom sa zvýšili náklady na jej výchovu. Otec na výživu posielal sumu 60 Eur mesačne ako výživné. Matka uviedla výdavky na mal. Dominiku nasledovné: strava za mesiac 150 Eur v čom bola zahrnutá základná strava ako pečivo, mlieko, maslo, jogurty, zelenina, sladkosť 5 Eur denne, pričom nezapočítala do tejto sumy mäso, šunku, vodu, syr všetky potraviny, ktoré dieťa v tomto veku k plnohodnotnému vývoju potrebuje. Kozmetika 15 Eur mesačne, škola 15 Eur, školské potreby a pomôcky, pracovné zošity, učebnice, ceruzky, perá, obaly, kancelárske papiere, výkresy, pomôcky, úbor na telesnú, tenisky, tričká, tepláky, školská taška, divadelné predstavenia, výchovný koncert, výstava, internet 17 Eur mesačne, Telecom 15 Eur mesačne, služby mobilnému operátorovi Orange, oblečenie 35 Eur mesačne. Išlo o minimálne základné oblečenie ponožky, spodné prádlo, podprsenka, tričko, mikina v závislosti od ročného obdobia, voľnočasové aktivity 15 Eur, bývanie 15 Eur.

10. Otec v čase poslednej úpravy býval u svojich rodičov, ktorým na bývanie prispieval sumou 100 Eur mesačne, bol evidovaný na Úrade práce, soc. vecí a rodiny v Košiciach. V roku 2013 podstúpil operáciu platničky, pričom sa nevedel zamestnať v trvalom pracovnom pomere. Zamestnaný bol na dohodu v spoločnosti IQ METAL s.r.o. s príjmom vo výške cca 300 Eur mesačne. Otec uviedol ďalšie výdavky mobilný telefón s paušálom 15 Eur, mal. M. prispieval sumou 60 Eur mesačne. Pokiaľ maloletá bola u neho, tak sa jej snažil kúpiť to čo potrebovala. Prispieval vreckovým od 5-20 Eur podľa schopností, možností.

11. Otec inú vyživovaciu povinnosť nemal.

12. Matka uviedla, že od poslednej úpravy došlo k podstatnej zmene pomerov hlavne na strane maloletého dieťaťa toho času už oprávnenej osoby.

13. Matka v čase podania návrhu uviedla, že mal. M. študovala 2. rok na Súkromnej strednej odbornej škole na C. XX N. E. a výdavky na štúdium boli vyššie ako na základnej škole. Oslovila otca, aby sa podieľal na výdavkoch u maloletého dieťaťa polovičným podielom alebo, aby platil mesačne viac ako 100 Eur mesačne a to minimálne 150 Eur. Žije s dcérou sama a finančne je pre ňu dosť náročné a nebyť pomoci rodičov nevie ako by štúdium maloletej zvládala. Uvedomuje si, že otec sa v júli 2017 oženil. Jeho terajšia manželka má dvoch synov z predchádzajúceho vzťahu a že jeho výdavky stúpili, ale chce uviesť, že nežiada od neho peniaze pre seba ale pre dcéru, ktorá mala 16 rokov a študuje na strednej škole. Okrem iného uviedla, že otec sa o dcéru pravidelne nezaujíma a dokonca jej vyčíta, že sa mu neozýva a nekontaktuje ho. Taktiež ani jeho rodina neprejavuje záujem o jediné vnučku. Starí rodičia otca bývajú na jednej ulici ako maloletá navštevuje strednú školu a ani raz ju nezavolali po škole, napríklad na obed. Maloletá je už dosť veľká. Sama žiaľ vidí nezájem zo strany otcovej rodiny.

14. Matka upresnila, že výdavky na mal. M. boli nasledovné: ročný poplatok v škole 67 Eur, školská jedáleň 20 Eur mesačne. V rámci školy absolvuje rôzne sústredenia, ktoré sú potrebné kvôli maturitným skúškam napríklad sústredenie v Tatrách 60 Eur, v ďalšom oblečení 30-40 Eur mesačne, strava v priemere 150 Eur mesačne, kozmetika, lieky v súvislosti s atopickým ekzémom 15-20 Eur mesačne, výdavky na zubné ošetrovanie.

15. Matka je zamestnaná s príjmom vo výške 200 Eur mesačne. Výdavky má na nájom 190 Eur mesačne, SIPO 40 Eur mesačne, internet 20 Eur mesačne, mobilný telefón pre dcéru 20 Eur mesačne. Inak výdavky strava, kozmetika a hygiena. V rámci školy sa rodičia skladajú na stužkovú slávnosť po 10 Eur mesačne. Matka uviedla, že finančne jej prispievajú rodičia, aby mohla zabezpečiť všetky výdavky na v tom čase maloleté dieťa.

16. Plnoletá M. F. uviedla, že výživné v sume 100 Eur ani v polovici nepokrýva jej mesačné výdavky a preto matka je nútená žiadať o pomoc svojich rodičov, ktorí jej prispievajú dodnes a snažia sa, aby žila plnohodnotným životom aj po rozvoze rodičov a aby životná úroveň bola lepšia. Od narodenia má zdravotné problémy. Okrem iného atopický ekzém, na ktorý užíva lieky, ktoré vo výpočte výdavkov nie sú zahrnuté. Mesačné výdavky na zvýšenie výživného zo dňa 6.10.2017 v čase keď mala 16 rokov a navštevovala 2. ročník Súkromnej strednej odbornej školy, C. XX N. E. uviedla nasledovné: školné 67 Eur ročne, mesačné výdavky v škole 25 Eur ako učebnice, plavecký kurz, iné povinné kurzy, zošity, pomôcky a iné, cestovné ISIC 10 Eur, stužková 10 Eur (mesačná platba na stužkovú, ktorá bude o dva roky vyzbierať spolu 250 Eur). Obedy cca 20 Eur mesačne, strava mimo školy 150 Eur mesačne, oblečenie podľa sezóny 40 Eur mesačne, internet 17 Eur mesačne, mobil 15 Eur mesačne, kozmetika 25 Eur mesačne, bývanie 20 Eur mesačne, voľnočasové aktivity 20 Eur mesačne, lieky 20 Eur mesačne. Plnoletá M. uviedla, že otec sa žiaľ ani sumou výživného vo výške 100 Eur ani spolovice nepribližuje pokrytiu jej mesačných výdavkov a preto súhlasí s návrhom na zvýšenie výživného.

17. Z výpovede otca súd zistil, že od poslednej úpravy došlo k zmene pomerov aj na jeho strane a to v tom, že v mesiaci júl 2017 uzavrel manželstvo. Otec je zamestnaný s príjmom vo výške nad 400 Eur mesačne netto. Manželka je zamestnaná ako barmanka. Má minimálny príjem 374 Eur mesačne. Výdavky uviedol nasledovné: hypotéka 210 Eur mesačne, nájom 176 Eur mesačne, cestovné spolu s manželkou 80 Eur mesačne, poisťka 8-9 Eur mesačne. V roku 2013 podstúpil operáciu platničky, musel znížiť pracovný výkon. Od 1.2.2018 má bolesti, zabezpečuje si lieky na zníženie bolesti mesačne asi 15 Eur. Okrem toho platí na výživu dcéry sumou 100 Eur mesačne. Manželka má dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom, pričom výživné na maloleté deti dostáva nepravidelne. Otcovi vyživovacia povinnosť nepribudla. Okrem výživného inou formou na výživu maloletej dcéry neprispieva, nestretávajú sa, na meniny mu neposlala gratuláciu.

18. Otec dňa 12.10.2017 podal na Okresnom súde Košice II návrh na zníženie výživného zo sumy 100 Eur mesačne na 70 Eur mesačne z dôvodu, že sa mu zmenila životná situácia.

19. Matka a plnoletá M. s návrhom na zníženie výživného nesúhlasili.

20. Otec poukázal na posledné rozhodnutie vo veci úpravy výživného, ktorého obsahom bola aj úprava zohľadnených zvýšených nákladov na dcéru. Dovolil si poukázať na posúdenie postavenia matky, ktorá v rozpore so zásadou fakticity a potenciality príjmov nerobí nič, čím by si zvýšila svoju životnú úroveň. Naposledy bol priemerný mesačný príjem matky vo výške 326 Eur, pričom k tomuto návrhu doložila dodatok č. 1 k pracovnej zmluve zo dňa 31.10.2015, na základe ktorého dobrovoľne súhlasila so znížením svojej mzdy na čiastku 200 Eur aj napriek tomu, že dcéra nastúpila na strednú školu a jej náklady sa zvýšili. Mesačná mzda matky vo výške 200 Eur by už samo o sebe mohlo byť dôvodom na podanie návrhu na zvýšenie výživného voči jeho osobe, avšak matka aj s takouto mzdou hradila náklady dcéry. Za takúto nízku odmenu pracujú len študenti, ktorí si popri štúdiu privyrábajú, aby mali na hradenie svojich nákladov, ktoré im nevedia vykryť rodičia. Ak sa výkon práce matky obmedzí len na dve hodiny denne, má za to, že nič nebránilo matke, aby si hľadala aj brigádu alebo iné zamestnanie popri pôvodnom zamestnaní, resp. aby išla pracovať do zamestnania s minimálnou mzdou, ktorá je v porovnaní s doteraz dosahovaným príjmom o viac ako polovicu vyššia. Matka nemá žiaden zdravotný handicap, ktorý by jej bránil pracovať za vyššiu mzdu. Ponúk s minimálnou mzdou je na portáli Profesia.sk nespočetné množstvo. Podľa jeho názoru je konanie matky účelové, nakoľko by s tak nízkym príjmom nemohla absolvovať zahraničnú dovolenku a chodiť cvičiť zumbu s priateľkami do Tatier. Nevie sa stotožniť s

konaním matky, ktorá za svoju neutešenú situáciu si môže sama, pretože sa vôbec nesnaží o jej zvýšenie a spolieha sa len na to, že to prenesie na neho a naďalej bude zakrývať svoje skutočné majetkové príjmy. Ako alibizačné považuje jej vyhlásenie, že si uvedomuje, že v júli 2017 sa znovu oženil a jeho manželka má dvoch synov a že jeho výdavky tým stúpili. Na základe vyššie uvedeného má za to, že požiadavka matky na výživné je neopodstatnená, pretože jej nič nebránilo v podaní návrhu a jej príjem sa znížil až od 1.11.2016. Bol by rád keby si manželka uvedomila nielen to, že sa oženil ale aj to, že musí pracovať na tom, aby si našla zamestnanie, ktoré by jej pokrylo životné náklady a náklady dcéry. Ak toho nie je schopná musia sa jej nároky prispôbiť zmenenej životnej úrovni. Je pravdou, že u neho došlo k zmene nielen osobných ale aj majetkových pomerov, nakoľko sa oženil a majú v rodine dva príjmy, ale musel vyriešiť aj svoje bývanie, nakoľko do svadby žil u rodičov. S manželkou si zobrali úver vo výške 48.000 Eur s 2,19 % úrokom SLSP na zakúpenie bytu, ktorého celková mesačná splátka spolu s poisťným predstavuje sumu 228,86 Eur a mesačný nájom vo výške 176 Eur. Manželka minula svoje úspory na zakúpenie zariadenia bytu, preto sa dohodli, že hypotéku bude platiť. Aby mal na splácanie úveru, musel prejsť z dohody na plný pracovný úväzok a berie aj nadčasy, aby vedel vykryť náklady. Pracuje v spoločnosti INMEDIA s.r.o. Zvolen. Jeho príjem za obdobie 1/2017 do 9/2017 bol vo výške 538,77 Eur netto. Od poslednej úpravy jeho príjem síce vzrástol o 238 Eur ale pribudla mu hypotéka s mesačnou splátkou 228,86 Eur. Tým, že pracuje na plný úväzok musel si zaplatiť ročnú poisťku vo výške 55 Eur na poistenie zo zodpovednosti zamestnanca na škodu pri výkone povolania. Keďže si berie nadčasy alebo pracuje na zmeny, pracovná doba končí v čase kedy už nechodí doprava a preto musí používať manželkino auto, ktoré si do manželstva priniesla, avšak má aj zvýšené náklady na zákonnú poisťku a na benzín za dochádzanie do práce. Zákonná poisťka kvartálne 37,20 Eur (ročne 1448,80 Eur). Manželka B. Z. pracuje v spoločnosti EBONY s priemerným čistým mesačným príjmom vo výške 374,11 Eur, poberá výživné na dve deti vo výške 100 Eur plus rodinné prídavky. Deti manželky majú porovnateľné náklady na školské potreby, oblečenie, obuv a voľnočasové aktivity ako jeho dcéra. Na stravu mesačne minú cca 400 Eur. Nakoľko sa aj u neho ako i u dcéry zhoršil atopický ekzém, pribudli náklady na lieky. Okrem vyššie uvedených výdavkov sú to náklady na oblečenie, obuv, čistiace a hygienické potreby, nepredvídané výdavky na opravy, zubára a výživné, ktoré dcére platí pravidelne 100 Eur mesačne a darčeky v čase sviatkov. Matka kritizuje, či neposkytuje dcére komfort a finančné plnenia. Ale musí uviesť, že nie je kúzelník a robí čo môže, avšak na druhej strane matka nie je schopná objektívnej sebakritiky, ktorá by ju existenčne mohla posunúť ďalej. Musela by mať skutočný záujem zmeniť svoj život k lepšiemu a tým aj život dcéry.

21. Matka vo svojich vyjadreniach uviedla, že návrh na zvýšenie výživného podala po dlhej úvahe na dlhodobé dohováranie vlastnej rodiny, teda starých rodičov mal. M., ale hlavne žiaľ kvôli neúspešnej a dosť problematickej až arogantnej komunikácii s otcom dieťaťa, ktorý sa pri akomkoľvek mimoriadnom výdavku pre svoju dcéru odmieta zúčastniť so slovami, že on nemá, že sa má matka uskromniť a že sa nemá „hrať na chudera“. Mal. M. má okrem atopického ekzému, ktorý má od narodenia aj ďalšie zdravotné problémy - senná nádcha, ktorá úzko súvisí s ekzémom, zažívacie problémy, problémy s krvou a takisto sa jej zhoršil zrak, nosí okuliare. Vzrástli náklady na lieky a iné zdravotné pomôcky. V roku 2016 mala maloletá problémy aj so zubom. Museli jej vyberať nervy zo zuba, čo bolo tiež mimoriadny výdavok. Matka otca neinformovala o jej finančných problémoch spôsobených vyhlásením neoprávneného konkurzu na jej osobu v roku 2014, ale žiaľ tieto ju donútili zamestnať sa „pod jej finančnú úroveň“ a taktiež ju donútili podať návrh na zvýšenie výživného nie pre seba ale pre mal. M.. K tomuto kroku sa odhodlala aj potom čo otec osobne povedal dcére, že „toto sú posledné peniaze, ktoré ti dávam a podávam návrh na zníženie výživného, alebo ti prestanem platiť úplne“. Otec si neuvedomuje skutočnosť, že je otcom mal. M. aj po rozvode a skutočnosťou, že sa v júli 2017 znovu oženil a stará sa o dve nezaopatrené deti svojej terajšej manželky. Žiaľ nie je dôvodom na to, aby bola jeho vlastná dcéra ochudobnená o životnú úroveň, na ktorej sa majú podieľať obaja rodičia. Naopak skutočnosť, že sa znovu oženil by malo nasvedčovať tomu, že si je vedomý svojich schopností, zabezpečiť v prvom rade svoju dcéru a až potom svoju novú rodinu, v ktorej nemá žiadnu ďalšiu vyživovaciu povinnosť a aj napriek tomu, že sa stará o dvoch maloletých synov terajšej manželky, pretože títo dostávajú výživné od svojho biologického otca. Všetky výdavky, ktoré matka uviedla sú dôležité a základné mesačné výdavky týkajúce sa maloletej. Ku všetkým výdavkom predložila listinné dôkazy vo vzťahu k štúdiu na strednej škole výdavky, ktoré zaplatila. K slovným útokom otca sa matka bližšie vyjadrila vo svojich vyjadreniach, avšak tieto nie sú podstatné vo vzťahu k predmetným konaniam.

22. Matka predložila listinné dôkazy preukazujúce výdavky o úhrade školného, potvrdenia o výdavkoch na štúdium, potvrdenie Sociálnej poisťovne, fotokópia listu vlastníctva 12589, vlastníctvo motorových vozidiel, fotokópia pracovnej zmluvy zo dňa 21.5.2018, sporenie, fotokópia zmluvy o sporení.

23. Otec predložil súdu listinné doklady preukazujúce jeho majetkové finančné pomery, výdavky.

24. Z pripojeného oznámenia doručeného zamestnávateľom otca bolo zistené, že jeho priemerný mesačný príjem za obdobie 11/2016 do 10/2017 bol vo výške 530 Eur netto, za obdobie 1/2017 do 12/2017 vo výške 529 Eur netto, za obdobie 1/2018 do 12/2018 vo výške 524 Eur netto, za obdobie 1/2019 vo výške 351,54 Eur netto, v období od 7.1.2019 do 18.1.2019 bol otec práceneschopný po dobu 10 dní a bola mu vyplatená náhrada mzdy za PN vo výške 102,78 Eur.

25. Z pripojeného oznámenia doručeného zamestnávateľom matky bolo zistené, že jej príjem za obdobie 1/2016 do 12/2016 bol vo výške 200,92 Eur netto, za obdobie 1/2017 do 12/2017 vo výške 218 Eur netto, za obdobie 1/2018 do 3/2018 vo výške 240 Eur netto.

26. Na základe pripojenej pracovnej zmluvy bolo zistené, že matka je zamestnaná ako pomocná pracovná sila s dohodnutou hrubou mzdou 300 Eur mesačne bez skúšobnej doby, priemerný príjem 259,80 Eur netto.

27. Podľa ust. § 26 zák. č. 36/2005 Z.z. Zákona o rodine, ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

28. Podľa ust. § 62 ods. 1,2,3,4,5 citovaného zákona, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrované neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrované dieťa podľa osobitného zákona. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

29. Podľa ust. § 65 ods. 1 citovaného zákona, ak rodičia maloletého dieťaťa spolu nežijú, súd upraví rozsah ich vyživovacej povinnosti alebo schváli ich dohodu o výške výživného.

30. Podľa ust. § 75 ods. 1,2 citovaného zákona, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Výživné nemožno priznať, ak by to bolo v rozpore s dobrými mravmi; to neplatí, ak ide o výživné pre maloleté dieťa.

31. Podľa ust. § 76 ods. 1 citovaného zákona, výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

32. Podľa ust. § 78 ods. 1 citovaného zákona, dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh.

33. Pri rozhodovaní o zmene výživného teda aj o zvýšení a znížení výživného je nutné porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného v čase skoršieho určenia výživného a v čase terajšieho rozhodovania. Pri rozhodovaní o výživnom, v dôsledku zmeny pomerov (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine a § 121 CMP), platia ustanovenia § 62 ods. 1,2,5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine.

34. Vyživovacia povinnosť predstavuje obsahovú zložku základných rodinno-právnych vzťahov. Je praktickým vyjadrením ekonomickej funkcie rodiny, ktorej účelom je zabezpečiť pre svojich členov uspokojovanie materiálnych potrieb a to vzájomnou pomocou podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Vyživovacia povinnosť rodičov voči deťom predstavuje jeden z dvoch základných pilierov systému zákonnej povinnosti poskytovať výživu. Cieľom tejto právnej úpravy je zabezpečiť výživu ekonomicky najslabšej skupine osôb v spoločnosti deťom. Povinnými subjektmi sú rodičia dieťaťa t.j. matka a otec. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči dieťaťu trvá kým dieťa nie je schopné samé sa živiť. Vyživovacia povinnosť rodičov sa pri rozhodovaní posudzuje vždy samostatne za každého z nich. Pokiaľ tu tiež rodičia spolu žijú a spoločne sa dobrovoľne podieľajú na nákladoch rodiny a zabezpečovanie výživy jej členov, potom súd o určení vyživovacej povinnosti k deťom nemá oprávnenie rozhodovať. Každý z rodičov je povinný vyživovať svoje dieťa. Vyživovacia povinnosť má ale niekoľko foriem. Môže byť plnená osobnou starostlivosťou alebo tiež čiastočne starostlivosťou o domácnosť. Druhou formou plnenia vyživovacej povinnosti je poskytovanie vecných plnení napr. bývania. Treťou formou plnenia vyživovacej povinnosti je platenie výživného ako peňažného príspevku na uhrádzanie potrieb dieťaťa. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne stará, plní vyživovaciu povinnosť prevažne poskytovaním vecných plnení ako bývanie, strava, nákup ošatenia, zabezpečenie zdravotnej starostlivosti a pod. a osobnou starostlivosťou. Rodič, ktorý sa o dieťa osobne nestará, prispieva na jeho výživu výživným, ktoré určil súd. Pre určenie výšky vyživovacej povinnosti je smerodajná životná úroveň každého z rodičov, pretože platí prvoradá premisa, že dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni každého svojho rodiča. Jednoznačne tak životnú úroveň dieťaťa pozitívne ovplyvňuje majetkovo lepšie zabezpečený rodič. Miera životnej úrovne je objektívne zisiteľná rôznymi dôkazmi, môže ju preukázať napr. výška mesačných nákladov rodiča a to súhrnne alebo jednotlivé položky. Vodiacom zásadou na strane povinného je miera jeho schopností, možností a majetkových pomerov. Pokiaľ je životná úroveň rodičov nízka, nemá ju možnosť zvyšovať, je nevyhnutné obmedziť nároky dieťaťa a prispôbiť ich takejto životnej úrovni. Rozdiel úrovne oboch rodičov sa premieta do výšky vyživovacej povinnosti toho z nich, s ktorým dieťa nežije v spoločnej domácnosti. Ak dieťa žije s rodičom, ktorého životná úroveň je porovnateľne nižšia než životná úroveň druhého rodiča, potom možno zaviazat' povinného rodiča aj na plnenie všetkých preukázaných oprávnených potrieb dieťaťa, pričom súd bude vychádzať z predpokladu, že druhý rodič plní svoju vyživovaciu povinnosť formou osobnej starostlivosti a uspokojovanie bytových potrieb dieťaťa. Za schopnosti každého rodiča treba považovať jeho reálny zárobok, ktorý dosahuje v čase vyhlásenia rozhodnutia.

35. Základnou podmienkou určenia vyživovacej povinnosti rodiča k dieťaťu je vyhodnotenie nákladov na dieťa. Musí sa urobiť reálne tak, aby vystihovalo potreby dieťaťa ku dňu vyhlásenia rozsudku. Výška mesačných nákladov na dieťa má predstavovať vyčíslenie všetkých pravidelných a nepravidelných platieb na dieťa tak, aby bola jednoznačne určiteľná. Náklady na dieťa predstavujú všetky náklady potrebné na uspokojovanie jeho potrieb. Medzi tieto základné patrí: bývanie, stravovanie, ošatenie, hygienické potreby a drogeria, zdravotná starostlivosť, školské potreby a náklady súvisiace s plnením školských povinností, preprava, poplatky, prípadne primerané náklady na mobilný telefón. Iba základné bežné potreby dieťaťa pokrýva vyživovacia povinnosť len v tom prípade, ak sú možnosti a schopnosti rodičov slabé alebo objektívne obmedzené a nedovoľujú poskytnúť dieťaťu viac. Pri stanovení konkrétnej výšky priemerných mesačných nákladov na dieťa a to určenie jeho miery, ktorou sa na stanovených mesačných nákladoch bude podieľať každý z rodičov. Na strane každého povinného sú v tomto prípade jeho zárobky, sú jeho zárobkové schopnosti a možnosti, majetkové pomery, životná úroveň, počet iných vyživovacích povinností, plnenie vyživovacej povinnosti aj osobnou starostlivosťou o dieťa, domácnosť, plnenie vyživovacej povinnosti aj vecnými plneniami nad rámec určenými súdnym rozhodnutím. Miera vyživovacej povinnosti rodičov k tomu istému dieťaťu nemusí byť rovnaká.

36. Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov voči deťom je zákonnou povinnosťou rodičov. Plnenie vyživovacej povinnosti by malo byť spravidla dobrovoľné. Jej úprava súdnym rozhodnutím býva spravidla následkom nezhôd v osobnej sfére dotknutých účastníkov. Všeobecnými kritériami pre určenie výšky výživného na strane oprávneného sú relevantné odôvodnené potreby, na strane povinného schopnosti, jeho možnosti a majetkové pomery.

37. Pri určení konkrétnej výšky výživného treba vychádzať z toho aká finančná suma mesačne je potrebná na úhradu odôvodnených potrieb dieťaťa, pričom medzi tieto potreby patria výživa vo vlastnom zmysle slova, hmotné potreby ako je šatstvo, bielizeň, nájomné za byt ako aj potreby súvisiace s rozširovaním a prehľbovaním vzdelania dieťaťa, rozvoje jeho záujmov a potrieb, kultúrne, športové a

rekreačné potreby, t.j. všetky potreby nevyhnutné pre život kultúrneho človeka v spoločnosti. Miera týchto potrieb je odstupňovaná a závisí predovšetkým od veku dieťaťa, jeho zdravotného stavu, pričom ak to možnosti a schopnosti rodičov dovoľujú má výživné zabezpečovať dieťaťu primeraný podiel na výhodách, ktoré dovoľujú možnosti rodičov.

38. Z citovaných zákonných ustanovení ako aj vyššie uvedeného vyplýva, že možnosti a schopnosti rodičov sú popri odôvodnených potrebách dieťaťa rozhodujúcimi hľadiskami pre určenie výživného.

39. Súd podrobným a dôsledným zisťovaním pomerov pri určení vyživovacej povinnosti dospel k záveru, že výživné vo výške 150 Eur mesačne od 1.9.2018 je primerané. Pri určovaní výšky výživného vychádzal zo zárobkových možností a schopností oboch rodičov, z odôvodnených potrieb maloletého dieťaťa v čase podania návrhu a neskôr plnoletého, pričom prihliadol na počet vyživovacích povinností tak na strane matky ako i na strane otca/povinnej osoby a osobnú starostlivosť matky a dospel k presvedčeniu, že takto upravené výživné je primerané a otec/povinná osoba ním môže prispievať na výživu dieťaťa bez ohrozenia svojich potrieb a domácnosti. Oprávnená osoba navštevuje strednú školu. Vzhľadom na túto skutočnosť mala matka náklady spojené s jeho výchovou, výživou, ošatením, záujmovou činnosťou. Súd zohľadnil, že obaja rodičia sú zamestnaní, pričom príjem matky oprávnenej osoby činí v priemere do 259 Eur mesačne a príjem otca ako povinnej osoby činí v priemere 500 Eur.

40. V priebehu konania súd posúdil pomery účastníkov v čase predchádzajúcej úpravy výživného s pomermi od 1.9.2018 a dospel k záveru, že bola preukázaná kvalifikovaná zmena odôvodňujúca zvýšenie výživného a výživné vo výške 150 Eur mesačne od 1.9.2018 je primerané reálnym príjmovým pomerom otca ako povinnej osoby. Zohľadňuje odôvodnené potreby oprávnenej osoby do výšky zodpovedajúcej jeho príjmu ako aj tú skutočnosť, že otec ako povinná osoba nemá inú vyživovaciu povinnosť. V ďalšom poukazuje aj na skutočnosť, že otec sa s oprávnenou osobou, t.j. s dcérou nestretáva, okrem výživného inou formou neprispieva. Zvýšenie výživného pre oprávnenú osobu zo sumy 100 Eur mesačne na 150 Eur mesačne, ktoré výživné predstavuje zvýšenie o 1,6 Eur na jeden deň zohľadňuje odôvodnené potreby dieťaťa v štandardnom rozsahu a je nepochybné, že práve matka a rodinní príslušníci dopĺňajú zdroj výživy dieťaťa na hranicu prospešného nevyhnutného pre jeho všestranný rozvoj, čo fakticky znamená, že podiel matky na výživnom je porovnateľný s podielom otca ako povinnej osoby. Súčasne poukazuje súd na tzv. valorizačnú klauzulu obsiahnutú v § 78 ods. 3 Zákona o rodine, ktorá ukladá súdu, aby v prípade ak rozhoduje o zmene pomerov zohľadnil aj zmenu výšky (životných nákladov). Výška životných nákladov je zrejmá napríklad z cien spotrebného koša, z miery inflácie, resp. iných ekonomických ukazovateľov. Táto povinnosť súdu je obligatórna. Z § 78 ods. 3 Zákona o rodine vyplýva, že vývoj životných nákladov je objektívna okolnosť, ktorá by aj sama o sebe mohla odôvodniť zmenu výšky výživného. V danom prípade je nepochybne preukázaná podstatná zmena pomerov na strane oprávnenej osoby v čase podania návrhu mal. M. od 1.9.2018. Napriek žiadosti matky oprávnenej osoby, aby zvýšil výživné od 1.9.2017 vykonaným dokazovaním súd ustálil, že k podstatnej zmene pomerov došlo 1.9.2018, t.j. po uplynutí troch rokov od predchádzajúcej úpravy práv (výživné bolo zvýšené rozsudkom Okresného súdu Košice I sp. zn. 11P/78/2015 zo sumy 1.500 Sk mesačne na 100 Eur mesačne od 19.5.2015). V súlade s ustálenou súdnou praxou, že k podstatným zmenám pomerov dochádza spravidla v rozpätí troch rokov a to v súvislosti s vekom a rastom dieťaťa, pokiaľ nenastanú iné rozhodujúce skutočnosti zvyšujúce odôvodnené potreby dieťaťa aj v kratšom časovom intervale (zhoršený zdravotný stav, špeciálne záujmové aktivity a pod.). V tejto súvislosti poznamenáva, že odôvodnené potreby dieťaťa v rovnakom veku a na rovnakom stupni školskej dochádzky sú spravidla rovnaké, teda ide o všeobecne známu skutočnosť, ktorú nie je potrebné osobitne dokazovať. Vykonaným dokazovaním súd dospel k záveru, že potreby oprávnenej osoby nevybočujú z rámca potrieb iných detí v rovnakom veku a rovnako ich nemožno hodnotiť ako nadštandardné výdavky. Vychádzajúc z vyššie uvedenej úvahy súd rozhodol o zmene vyživovacej povinnosti a zvýšil výživné na oprávnenú osobu práve od 1.9.2018 do budúca. V prevyšujúcej časti a to zvýšenie výživného od 1.9.2017 do 31.8.2018 a v časti výšky výživného zamietol nárok ako nedôvodný.

41. Otec/povinná osoba sa domáhal aj zníženia výživného s prihliadnutím na zmenu pomerov, ktorá nastala od poslednej úpravy. V danom prípade súd poukazuje na vyššie uvedené odôvodnenie rozsudku s poukazom na podstatnú zmenu pomerov na strane oprávnenej osoby. Skutočnosť, že otcovi ako povinnej osobe pribudla vyživovacia povinnosť k manželke neznamena automatické zníženie výživného na dieťa, ktoré nie je schopné samo sa živiť. Súd je toho názoru, že otec je povinný organizovať si svoje pracovné a iné aktivity tak, aby v prvom rade vedel zabezpečiť si vyživovaciu povinnosť vo vzťahu k

svojmu dieťaťu. Námietky otca uvádzané v priebehu konania súd považuje za irelevantné nesúvisiace s predmetom konania. Vo vzťahu k námietkam otca k matke oprávnenej osoby, ktorá dosahuje príjem do výšky 259 Eur mesačne uvádza, že napriek dosahovanému príjmu matky nie je podiel otca na výživnom neúmerne vysoký. Tak ako už bolo uvedené, potreby dieťaťa zabezpečuje výlučne matka, pričom otec ako povinná osoba prispieva iba výživným, inou formou neprispieva, so svojou dcérou sa nestretáva. Na základe uvedeného súd preto návrh otca na zníženie výživného zamietol ako nedôvodný.

42. Podľa ust. § 232 ods. 2,3 zák. č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ak súd uložil v rozsudku povinnosť plniť, rozsudok je vykonateľný márnym uplynutím lehoty na plnenie, ak nie je ustanovené inak. Lehota na plnenie je tri dni a plynie od právoplatnosti rozsudku. Súd môže v odôvodnených prípadoch určiť dlhšiu lehotu.

43. Na strane otca ako povinnej osoby vzniklo dlžné výživné, ktoré bolo vypočítané za obdobie od 1.9.2018 do 31.3.2019 ako rozdiel medzi doterajším výživným a zvýšeným výživným. Rozdiel predstavuje 50 Eur x 7 mesiacov, spolu 350 Eur.

44. Dlžné výživné súd zaviazal povinnú osobu zaplatiť do 30 dní od právoplatnosti rozsudku s prihliadnutím na jeho majetkové zárobkové pomery, pričom poukazuje aj na to, že oprávnená osoba nebola zvýhodňovaná pri zabezpečovaní výdavkov formou splátok. Z uvedeného dôvodu sa súdu javí spravodlivé, aby povinná osoba zaplatila dlžné výživné naraz, čo je v záujme plnoletého dieťaťa.

45. O trovách konania súd rozhodol v zmysle ust. § 52 zák. č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku, tak že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania ak tento zákon neustanovuje inak.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie na Okresný súd Košice I v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia, v troch písomných vyhotoveniach (§ 362 ods. 1 Civilného sporového poriadku, z. č. 160/2015 Z.z., ďalej iba CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 ods. 1 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (§ 363 CSP).

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej možno odôvodniť iba dôvodmi uvedenými v § 365 ods.1 CSP:

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci (§62 ods.1 Civilného mimosporového poriadku, z. č.161/2015 Z.z., ďalej iba CMP).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§62 ods.2 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľný exekučný titul, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona; ak ide o rozhodnutie o výchove maloletých detí, návrh na súdny výkon rozhodnutia.